

ประเพณีแห่กวางคำ งานบุญออกพรรษา

บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

คำนำ

ประเพณีแห่กวางหางานบุญออกพรรษา บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นเอกสารองค์ความรู้ ภายใต้โครงการจัดเก็บข้อมูลทางด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นข้อมูลที่ทีมงานสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้จัดทำขึ้นจากการลงพื้นที่ภาคสนาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อให้เยาวชนและประชาชนรุ่นหลังได้รับรู้ถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นในอดีตและปัจจุบัน

ทั้งนี้ สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารเล่มนี้จะเป็นประโยชน์กับผู้สนใจทั้งหลาย นำองค์ความรู้นี้ไปเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและเล็งเห็นถึงคุณค่าของร่องรอยทางวัฒนธรรมที่คนในอดีตได้สร้างไว้ต่อไป

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
องค์ความรู้ทางวัฒนธรรม	
เรื่อง ประเพณีแห่กวางคำ งานบุญออกพรรษา	๑
วัตถุประสงค์	๑
ขอบเขต	๑
เป้าหมาย	๑
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๑
บทนำ	๒
ประเพณีแห่กวางคำงานบุญออกพรรษา	๒
ความเป็นมา	๖
การเตรียมงาน	๘
วันงาน	๑๔
แนวทางการนำไปปฏิบัติใช้	๒๓
ข้อเสนอแนะ	๒๓
บรรณานุกรม	๒๔
ภาคผนวก รายละเอียดรายวิชา (มคอ. ๓) ที่ใช้บูรณาการ	๒๗

องค์ความรู้ทางวัฒนธรรม เรื่อง ประเพณีแห่กวางคำ งานบุญออกพรรษา
บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นการเสาะหา รวบรวม จัดเก็บข้อมูลในตัวบุคคลที่มีประสบการณ์ความรู้ความเชี่ยวชาญด้านประเพณีพื้นบ้าน ประเพณีแห่กวางคำ งานบุญออกพรรษา บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๒. เพื่อจัดทำเป็นเล่มองค์ความรู้สำหรับเผยแพร่ให้แก่เยาวชนและผู้ที่มีความสนใจศึกษาเรียนรู้

ขอบเขต

ศึกษาประวัติความเป็นมา และขั้นตอนการจัดประเพณีแห่กวางคำ งานบุญออกพรรษา บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

เป้าหมาย

จัดเก็บข้อมูลทางด้านวัฒนธรรม เรื่อง ประเพณีแห่กวางคำ งานบุญออกพรรษา บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ได้ข้อมูลทางด้านวัฒนธรรม เรื่อง ประเพณีแห่กวางคำ งานบุญออกพรรษา บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
๒. ได้สืบสานและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้านจังหวัดเพชรบูรณ์
๓. ได้องค์ความรู้สำหรับนำไปบูรณาการกับการเรียนการสอน

ประเพณีแห่กวางคำงานบุญออกพรรษา บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

บทนำ

วัฒนธรรม ประเพณี และพิธีกรรม เป็นสิ่งที่สื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนแต่ละท้องถิ่นสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความสามัคคีกลมเกลียวของชุมชน ความเชื่อในด้านต่างๆ ของบรรพบุรุษที่สั่งสมมาเป็นเวลาช้านาน และสืบทอดสิ่งดีงามสู่คนรุ่นหลัง

ประเพณี พิธีกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนนั้นมีพื้นฐานมาจากความเชื่อ ความศรัทธา เป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในชุมชน เช่น ความเชื่อในสิ่งที่มองเห็นและสิ่งที่มองไม่เห็น ความเชื่อในเรื่องศาสนา ความเชื่อในเรื่องเทวดา ผีนางงามไม้ ส่งผลให้ชุมชนมีการจัดพิธีกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่องรุ่นสู่รุ่น จนกลายเป็นประเพณีที่มีการปฏิบัติสืบทอดกันมา เพื่อตอบสนองความเชื่อนั้นๆ และทำให้คนในชุมชนที่ปฏิบัติตามเกิดความสบายใจ รู้สึกปลอดภัย และมีความมั่นใจในการใช้ชีวิตประจำวัน

บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ มีประเพณีพิธีกรรมที่มีรากฐานมาจากความเชื่อความศรัทธาในเรื่องพระพุทธศาสนา เหล่าเทพและเทวดา มีการปฏิบัติสืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น เรียกว่า “**ประเพณีแห่กวางคำ**” ซึ่งเป็นประเพณีที่จัดขึ้นเพื่อถวายเป็นพุทธบูชาแด่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่เสด็จลงจากดาวดึงส์ ในช่วงวันออกพรรษา และเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชนได้เป็นอย่างดีที่ทำให้ชาวบ้านได้ใช้เวลาาร่วมกัน พบปะพูดคุย ร่วมแรงร่วมใจกันจัดงานประเพณีตามความเชื่อ ทำให้เห็นความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละและรู้จักแบ่งปันสิ่งของเครื่องใช้ ข้าวปลาอาหาร สร้างความสามัคคี และทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง นับว่าเป็นประเพณีที่มีความน่าสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าในเชิงลึกอย่างยิ่ง

ทั้งนี้ สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จึงได้ทำการศึกษา ค้นคว้า จัดเก็บรวบรวมองค์ความรู้ เรื่อง ประเพณีแห่กวางคำงานบุญออกพรรษา โดยใช้เขตพื้นที่การศึกษาที่บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อเป็นการอนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมที่งดงามให้สังคมทั่วไปได้รับรู้และคงอยู่สืบไป

เนื้อหาองค์ความรู้เล่มนี้ จะกล่าวถึงเรื่องราวความเชื่อ ขั้นตอนการจัดประเพณี และความศรัทธาที่มีต่อพระพุทธศาสนา สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่ชาวบ้านให้ความศรัทธาหนักอึ้งกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงแทบจะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับชาวบ้าน ผ่านทางประเพณีและพิธีกรรม เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาพื้นที่บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก โดยการสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลภาพถ่าย และร่วมสังเกตในพิธีกรรมตั้งแต่เริ่มจนจบขั้นตอน

สภาพทั่วไปในเขตพื้นที่ศึกษา

อำเภอหล่มสัก เพี้ยนมาจากคำว่า "ลุ่มสัก" อันหมายถึง ลุ่มแม่น้ำป่าสัก เนื่องจากเป็นเมืองที่มีแม่น้ำป่าสักไหลผ่าน ชาวอำเภอหล่มสักส่วนใหญ่มีเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษชาวลาวจากนครหลวงเวียงจันทน์อพยพมาอาศัยอยู่ ณ ที่นี้ โดยมีชื่อเรียกว่า "ชาวลาวหล่ม" หรือ "ชาวไทหล่ม" บ้านเรือนของผู้ที่อาศัยที่นี่มักปลูกชิดติดกัน โดยเฉพาะในบริเวณหอนาฬิกาประจำอำเภอ ซึ่งเป็นศูนย์กลางของอำเภอ

อำเภอหล่มสัก

อำเภอหล่มเก่า เป็นพื้นที่ประกอบด้วย ๒๓ ตำบล ดังนี้

๑. ตำบลหล่มสัก	๒. ตำบลวัดป่า
๓. ตำบลตาลเดี่ยว	๔. ตำบลฝายนาแซง
๕. ตำบลหนองสว่าง	๖. ตำบลน้ำเหี่ยว
๗. ตำบลสักหลง	๘. ตำบลท่าอิฐ
๙. ตำบลบ้านโสก	๑๐. ตำบลบ้านตัว
๑๑. ตำบลห้วยไร่	๑๒. ตำบลน้ำก้อ
๑๓. ตำบลปากช่อง	๑๔. ตำบลน้ำซุน
๑๕. ตำบลหนองไขว่	๑๖. ตำบลลานบ่า
๑๗. ตำบลบึงคล้า	๑๘. ตำบลบึงน้ำเต้า
๑๙. ตำบลบ้านกลาง	๒๐. ตำบลช้างตะลูด
๒๑. ตำบลบ้านไร่	๒๒. ตำบลปากดุก
๒๓. ตำบลบ้านหวาย	

จำนวนประชากรทั้งสิ้น ๘๘,๖๐๙ คน จำนวนบ้าน ๑๗,๐๓๖ หลังคาเรือน ประชากรส่วนใหญ่มีสัญชาติไทย เชื้อชาติอื่นเป็นส่วนน้อย เช่น ชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์, ม.ป.ป.: ๑๓)

ที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอหล่มสัก ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลหล่มสัก ถนนวิจิ ความกว้างวัดจากทิศเหนือไปทางทิศใต้ ยาวประมาณ ๔๕ กิโลเมตร ความยาววัดจาก ทิศตะวันออกไปทางทิศตะวันตก ประมาณ ๔๙ กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด ๑,๕๓๕,๓๔๘ ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอต่างๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอน้ำหนาว อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก

สภาพภูมิศาสตร์

สภาพทั่วไปของอำเภอหล่มสักเป็นป่าไม้และภูเขา มีเทือกเขาสูงล้อมรอบ ลักษณะเหมือนแอ่งกระทะ มีภูเขา ๓ ด้าน คือ

๑. ด้านทิศเหนือ ในเขตบางส่วนของพื้นที่ ตำบลท่าอิบุญ
๒. ด้านทิศตะวันออก ในเขตบางส่วนของพื้นที่ ตำบลห้วยไร่, ตำบลบ้านตัว, ตำบลปากช่อง ตำบลบ้านกลาง, และตำบลช้างตะลูด
๓. ด้านทิศตะวันตก ในเขตส่วนของพื้นที่ ตำบลน้ำก้อ, ตำบลน้ำซุน, ตำบลบึงน้ำเต้า, และตำบลบึงคล้า

นอกจากสภาพพื้นที่ตอนบนส่วนใหญ่เป็นเนินเขา มีภูเขาขนาดทั้งด้านตะวันออก และด้านตะวันตก จึงทำให้สภาพอากาศร้อนจัดในช่วงฤดูร้อน และหนาวจัดในช่วงฤดูหนาว มีสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

สังคมและวัฒนธรรม

การผสมผสานกันของวัฒนธรรมสังคมชุมชนในอำเภอหล่มสัก เกิดจากกลุ่มคนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณนี้ ที่มีความหลากหลายทางด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยพื้นฐานของมนุษย์ไม่ว่าจะอยู่ที่ใดย่อมนำเอาวัฒนธรรม ความเชื่อในสังคมของตนเองมาใช้ร่วมกับวัฒนธรรมดั้งเดิมของกลุ่มคนที่อยู่อาศัยเดิม ก่อเกิดสังคม ประเพณี วัฒนธรรม ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นในอำเภอหล่มสัก

ความเชื่อดั้งเดิมชาวอำเภอหล่มสัก มีโครงสร้างสืบทอดมาจากวัฒนธรรมล้านช้างผสมกับกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตั้งแต่แรกเริ่ม มีการเกี่ยวข้องกันในระบบเครือญาติที่จะสืบทอดธรรมเนียมและมีแนวทางปฏิบัติอย่างเคร่งครัด หากผิดจากข้อกำหนดถือว่าเป็น “ชะล่า” เรียกได้ว่าเป็นข้อกำหนดทางสังคมมีไว้ให้คนในชุมชนใช้ปฏิบัติต่อกัน เช่น ประเพณีบายศรีสู่ขวัญ ประเพณีการเกิด บวช กินดอง (แต่งงาน) การตาย และการละเล่นต่างๆ เป็นต้น

แนวทางปฏิบัติที่ยึดถือกันแนบแน่นเห็นจะเป็น “ฮิตสิบสองคองสิบสี่” ที่เชื่อว่าถ้าปฏิบัติตามจะเจริญรุ่งเรือง ฮิตสิบสองจะเป็นแบบแผนการทำบุญทั้งสิบสองเดือนคองสิบสี่จะเป็นระเบียบธรรมเนียมการใช้ชีวิตประจำวันในทุกครัวเรือนและทุกหน่วยสังคมที่พึงปฏิบัติต่อกัน โดยเฉพาะส่วน ฮิตวัดคองสงฆ์ เป็นแนวยึดปฏิบัติต่อพุทธศาสนา วัดและพระสงฆ์ในฮิตดังกล่าว จึงยึดถือเป็นประเพณีเกี่ยวกับการทำบุญในวันพระ ถวายภัตตาหารพระ และให้ความสำคัญต่อพระภิกษุเมื่อจะพูดให้ยกมือไหว้ก่อน (จารุบุตร เรื่องสุวรรณ, ๒๕๒๙: ๑๕๒)

บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

บ้านวังร่อง เป็นชุมชนหนึ่งที่ตั้งอยู่บนพื้นที่ของตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ประชากรส่วนใหญ่สืบเชื้อสายมาจากลาวเวียงจันทน์และลาวพระบาง ที่ถูกกวาดต้อนและอพยพจากภัยสงครามมาอยู่ที่เมืองหล่ม (หล่มเก่าในปัจจุบัน) ก่อนลงหลักปักฐานก่อตั้งเป็นชุมชนบ้านวังร่องในปัจจุบัน และสิ่งที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงรากเหง้าทางวัฒนธรรมอันสืบเนื่องมาจากกลุ่มชาติพันธุ์ลาวล้านช้างที่ปรากฏในชุมชนบ้านวังร่อง คือ การสืบทอดประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ ที่ยังยึดถือปฏิบัติตามฮีตสิบสอง หรือประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์ลาว ที่แสดงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของตนเองสืบทอดจากบรรพบุรุษและใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตนในสังคมจนถึงปัจจุบัน

ที่ตั้งและอาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ
ทิศใต้	ติดต่อกับ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ

การคมนาคม

ประชาชนมีความสะดวกมากขึ้นในการใช้ถนน โดยมีถนนเชื่อมระหว่างจังหวัด อำเภอตำบลและหมู่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นถนนลาดยางและคอนกรีต ถนนสายหลักที่ติดต่อกับอำเภอ ลาดยางแล้วคือ ถนนสายบ้านตัว – ท่าอิบุญ ติดต่อกับ ถนนสายบ้านตัว – หล่มสัก ถนนในหมู่บ้านลาดยางเทคอนกรีตแล้ว ๘๐% ตำบลห้วยไร่ถึงที่ว่าการอำเภอหล่มสัก ๑๑ กิโลเมตร

อาชีพ

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด ยาสูบ เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีกลุ่มทอผ้าที่กะตุกอีกด้วย

ประเพณีแห่กวางคำงานบุญออกพรรษา

ความเป็นมา

แห่กวางคำ วัฒนธรรมร่วมรากล้านนา ล้านช้าง ในเทศกาลออกพรรษาของชาวไทลื้อโดยเฉพาะที่บ้านวังร่อง เป็นการพรรณนาถึงเหล่าสรรพสัตว์ในป่าหิมพานต์ มีความตื่นเต้นดีใจต่างเต้นระบำรำฟ้อนเพื่อถวายการต้อนรับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่เสด็จลงจากดาวดึงส์ นอกจากเหล่ากวางคำที่ไทใหญ่ไทลื้อเรียกว่า โต แต่ไทเมืองลื้อที่บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก ยังมีการแต่งกายเป็นผิชนิดต่างๆ หมายถึงเหล่าสมภเวสีที่เรียกว่า ตัวตลกหรือหัวโขน ออกมาฟ้อนรำร่าทำท่าทำตลกดีใจในการเสด็จกลับมาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยอีกนัยหนึ่งยังสื่อถึงผีบรรพชนคนร่วมรากอุษาคเนย์ในคติความเชื่อเรื่องการบูชาผีบรรพชนอันเป็นความเชื่อที่มีมาอย่างยาวนาน

กวางคำ เป็นสัตว์ป่าหิมพานต์จำพวกหนึ่งที่มีรูปร่างลักษณะของสัตว์หลายชนิดรวมอยู่ในตัวเดียวกัน คือ ลำตัวมีลักษณะเหมือนสิงโต ส่วนหัวมีลักษณะเหมือนกวาง และส่วนหางมีลักษณะเหมือนเสียม

ตามตำนานสมัยพุทธกาล เมื่อครั้งที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้วได้เสด็จขึ้นไปโปรดพุทธมารดาบนสรวงสวรรค์ เป็นเวลา ๓ เดือน ในระหว่างวันเข้าพรรษา ตั้งแต่วันเพ็ญเดือน ๘ จนถึงวันเพ็ญเดือน ๑๑ เมื่อครบพรรษา พระพุทธเจ้าก็เสด็จกลับลงมายังมนุษยโลก ในวัน ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ที่เรียกว่า วันเทโวโรหณะ เป็นวันที่พระพุทธเจ้าเปิดโลก สัตว์ทั้งหลายในสามภพ (มนุษยโลก นรกภูมิ พรหมโลก) ต่างพากันเห็นพระพุทธเจ้าโดยทั่วกัน สัตว์ทั้งหลายในป่าหิมพานต์ ต่างมีความยินดี ดีใจ พากันกันมาเฝ้ารับเสด็จ เพื่อทำบุญใส่บาตรพระพุทธเจ้า เป็นจำนวนมาก

จากคำบอกเล่า นายสุริทัต คำโสม กล่าวว่า ตามความเชื่อโบราณที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษ “ตนเองได้สืบทอดการจัดพิธีกรรมต่างๆ ของหมู่บ้านจากคุณย่า เพราะช่วงเวลาสมัยตอนเป็นเด็กคุณย่าจะเรียกให้เข้าไปช่วยหยิบจับของต่างๆ ในการประกอบพิธี เมื่อโตขึ้นคุณย่าจึงประกอบพิธีมอบหน้าที่ทุกอย่างให้ปฏิบัติตามฮีต ๑๒ อย่างเคร่งครัด”

ประเพณีแห่กวางคำ งานบุญออกพรรษาของชุมชนบ้านวังร่อง เป็นประเพณีพื้นถิ่นซึ่งถือว่ามีหนึ่งเดียวในจังหวัดเพชรบูรณ์ จากคำบอกเล่าของคุณตา – คุณยาย ในหมู่บ้าน เล่าว่า ประเพณีนี้มีมานานหลายชั่วอายุคน ซึ่งแต่ก่อนยังไม่มีภาครัฐเข้ามาเกี่ยวข้องจัดงานตามความสนุกสนานภายในชุมชนในช่วงวันออกพรรษา ซึ่งกิจกรรมภายในงานจะเริ่มตั้งแต่ช่วงเช้า โดยจะมีการแข่งขันเรือสั้นที่หน้าวัดศรีสองคร เป็นเรือขนาด ๕ ผีพาย ช่วงเย็นจะมีการไหลเรือไฟ และเวียนเทียน โดยชาวบ้านตามคุ้มต่างๆ จะทำกวางคำ ๑ – ๒ ตัว และบิหาร เช่น ตัวผี ตัวตลกเสริมขบวนแห่ ขบวนแห่จะแห่รอบพระอุโบสถ ๓ รอบ

ประเพณีแห่กวางคำในวันออกพรรษา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘

(ภาพโดย ภูริทัต คำโสม เมื่อ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒)

ประเพณีแห่กวางคำในวันออกพรรษา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘

(ภาพโดย ภูริทัต คำโสม เมื่อ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒)

การเตรียมงาน

๑. กำหนดจัดงาน

กำหนดจัดงานประเพณีแห่กวางคำ นิยมจัดขึ้นในช่วงวันออกพรรษา หรือวันมหาปวารณา โดยมีความเชื่อกันว่า การทำตัวกวางคำแห่ ทำเพื่อถวายเป็นเครื่องบูชาแด่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่เสด็จลงจากดาวดึงส์ โดยชาวบ้านจะแบ่งการทำตัวกวางคำเป็นคุ้มบ้าน ซึ่งจะแจ้งความจำนงค์กับผู้ใหญ่บ้าน และร่วมกันปรึกษาหารือกันระหว่างชาวบ้านกับผู้นำชุมชนถึงกำหนดการในการแห่ขบวนกวางคำไปที่วัด จากนั้นก็จะบอกบุญและนัดแนะช่วยกันตกแต่งตัวกวางคำและขบวนแห่ที่คุ้มบ้านเจ้าภาพ

๒. การจัดเตรียมสถานที่ ตกแต่งตัวกวางคำ และอุปกรณ์ที่ใช้ในงาน

๒.๑ การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการจัดงาน ชาวบ้านที่อยู่ในละแวกเดียวกันกับบ้านเจ้าภาพได้บอกบุญให้มาช่วยกันจัดทำโครงตัวกวางคำ จะมารวมตัวกันพร้อมกับจัดหาอุปกรณ์ ไม่ว่าจะเป็น ไม้ไผ่ ใบตอง กระจดาขเงิน กระจดาขทอง ฯลฯ ซึ่งนอกจากตัวกวางคำแล้วในขบวนยังมีตัวตลก และขบวนเชลยศึกจพอเพียงที่ชาวบ้านจะต้องจัดเตรียมอีกด้วย

๒.๒ การจัดทำองค์ประกอบต่างๆ ของขบวนแห่ การแบ่งหน้าที่ จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เฒ่าผู้แก่และเยาวชนในพื้นที่ สามารถสรุปได้ว่า มีการแบ่งหน้าที่ออกเป็นหลายส่วน คือ

๒.๒.๑. ตัวกวางคำ

การทำโครงตัวกวางคำ ฝ่ายชายจะรับผิดชอบ เนื่องจากฝ่ายชายจะมีทักษะในด้านของการขึ้นโครง และจำเป็นต้องใช้แรงในการมัดโครงให้มีความมั่นคง กวางคำสามารถนำวัสดุมาทำได้หลายอย่าง ขึ้นอยู่กับความถนัด และความคิดสร้างสรรค์ของแต่ละคุ้มบ้าน เช่น

คุ้มบารมีศรีย่าเพียรแสน จะใช้ไม้ไผ่ทำโครงตัวกวาง ตกแต่งตัวกวางด้วยกระจดาขเงิน กระจดาขทอง ๑ รอบ และใช้ใบตองฉีกเป็นเส้นเล็กๆ ปิดทับกระจดาขเงิน กระจดาขทองอีกรอบ เพื่อให้ดูคล้ายขนของกวาง ส่วนหัวของกวางคำจะสานไม้ไผ่รูปทรงคล้ายเขี้ยวของแยกออกจากตัวกวางจากนั้นห่อหุ้มด้วยกระจดาขทองตกแต่งทำตา จมูก ปาก ใส่เขาให้แลดูคล้ายกับกวาง

ตกแต่งโครงกวาง คุ้มบารมีศรีย่าเพียรแสน

(ภาพโดย มนชยา คล้ายโสภ เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒)

คุ้มบ้านไต้ไทท่าผัดกาด จัดทำโครงกว้างคำด้วยไม้ไผ่เช่นเดียวกับคุ้มบารมีศรีย่าเพียรแสน แต่จะแตกต่างกันช่วงหัวกว้างซึ่งคุ้มนี้จะทำติดกับตัวกว้างเลยจะนั้นตกแต่งตัวกว้างคำให้สวยงามตามที่ต้องการ

ตกแต่งโครงกว้างคำ คุ้มบ้านไต้ไทท่าผัดกาด

(ภาพโดย มนชยา คล้ายโคก เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒)

คุ้มสาวชิงแม่ลูกอ่อน จัดทำโครงกว้างคำด้วยไม้ไผ่เช่นเดียวกันแต่จะให้ก้ามมะพร้าวแห้งเป็นวัสดุห่อหุ้มโครงแทนกระดาด หลังจากนั้นตกแต่งตามความต้องการ

กว้างคำ คุ้มสาวชิงแม่ลูกอ่อน

(ภาพโดย มนชยา คล้ายโคก เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒)

๒.๒.๒. การทำตัวตลก

ตัวตลก หรือบรืวารของกวางคำ เป็นตัวละครที่สร้างความเฮฮา และสร้างสีสันให้กับขบวนแห่ อีกทั้งยังเป็นที่น่าสนใจของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ ที่จะร่วมกันคิดสรร จัดทำตัวตลกมาร่วมขบวนแห่กวางคำ เป็นกิจกรรมที่ทำให้เยาวชนได้เข้าถึงวัฒนธรรมพื้นบ้านของตนเองอีกด้วย ตัวตลกมักทำมาจากวัสดุที่เหลือจากการตกแต่งตัวกวางคำ โดยจะทำเป็นหัวโขน แต่งหน้าแต่งตา ให้ดูน่าเกรียด น่ากลัว เช่น แต่งเป็นผีเปรต ผีตาโขน ฯลฯ

ตัวตลก ในขบวนแห่กวางคำ

(ภาพโดย มนชยา คล้ายโคก เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒)

คุณตาเร่ง นาคคำ อายุ ๗๔ ปี เล่าว่า “การทำตัวกวางคำ และตัวตลก เริ่มตั้งแต่สมัยคุณปู่คุณย่าพาทำสวนหัวโขน และประกอบส่วนต่างๆ ของกวาง ตาทำจากกาบมะพร้าว เขาทำจากกิ่งไม้ ลักษณะเป็นเขากวาง หูจะทำจากกาบมะพร้าว ลักษณะหูเป็นกระต่าย ปากทำจากกาบมะพร้าว ลักษณะเป็นปากจระเข้ เสร็จแล้วติดด้วยกระดาษเพื่อเพิ่มความหนาขึ้น จึงวางทับด้วยกระดาษสีทองเพื่อให้มีลักษณะเป็นกวางทองคำ ตกแต่งให้

สวยงาม ก็จะได้เป็นหัวกวาง ๑ หัว ใช้เวลาทำ ๑ – ๒ วัน แล้วนำไปประกอบกับตัวกวางอีกส่วนหนึ่ง และจะสานไม้ไผ่อีกส่วนหนึ่งเอามาตกแต่งทำเป็นตัวตลก เพื่อเรียกความสนใจ และสร้างสีสันให้กับขบวนแห่กวางคำ”

๒.๒.๓. เรือสำล่อง

ขบวนแห่กวางคำ สมัยก่อนจะมีการจัดการแข่งขันเรือสำล่องขนาด ๕ ฝีพาย ณ บริเวณหน้าวัดศรีสองคร ในช่วงเช้าของวันงาน เพื่อความสนุกสนานของคนในชุมชน ในช่วงเทศกาลวันออกพรรษา และเพื่อให้ชาวบ้านได้พบปะสังสรรค์กัน ส่วนช่วงเย็นของวันงานก็จะมีการเล่นเรือไฟด้วย แต่เนื่องจากปัจจุบันลำน้ำบริเวณหน้าวัดแห้งขอด ทำให้กิจกรรมดังกล่าวถูกงดจัด ชาวบ้านจึงทำเรือสำล่องมาร่วมขบวนแห่กวางคำ เพื่อเป็นเครื่องเตือนความจำให้คนในชุมชนรู้ว่าการจัดงานประเพณีแห่กวางคำ เคยมีการจัดแข่งขันเรือสำล่องอยู่ด้วย

เรือสำล่องของแต่ละคุ้มบ้าน

(ภาพโดย มนชยา คล้ายโสภณ เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒)

๒.๒.๔. ปราสาทผึ้ง

ปราสาทผึ้ง เป็นอีกหนึ่งกิจกรรมในขบวนแห่กวางคำ ที่มีความเชื่อเกี่ยวกับทางศาสนา ว่า ครั้นที่พระพุทธองค์เสด็จถึงประตูเมืองสังกัสสนคร มนุษย์และเปตกรกต่างก็ชื่นชมปลื้มปิติในพระพุทธบารมี เกิดความเลื่อมใสในบุญกุศลจนเกิดจินตนาการเห็นปราสาทสวยงามใคร่จะไปอยู่จึงรู้ซัดว่าการที่จะได้ไปอยู่ในปราสาทอันสวยงามนั้นต้องสร้างบุญกุศล ประพฤติปฏิบัติในศีลธรรมอันดี สร้างปราสาทกองบุญนั้นในเมืองมนุษย์เสียก่อน (สิริวิมล คำคลี, ๒๕๕๕) ตามความเชื่อที่สืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษชาวลาว คຸ່ມບ້ານທີ່มีจิตศรัทธาจึงมีการบอกบุญชาวบ้านในละแวกเดียวกันให้มาช่วยกันทำต้นปราสาทผึ้ง เพื่อนำไปถวายที่วัดศรีสองศรีในวันงาน

การตกแต่งปราสาทผึ้ง

(ภาพโดย มนชยา คล้ายโศก เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒)

๒.๒.๕. ขบวนเศรษฐกิจพอเพียง

ขบวนเศรษฐกิจพอเพียง เป็นกิจกรรมที่ทางชุมชนเสริมแต่งเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่จากอดีต ตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของในหลวง รัชกาลที่ ๙ ที่มุ่งให้ทุกคนสามารถพึ่งพาตัวเองได้ รวมถึงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น จนเกิดความยั่งยืน คำว่า พอเพียง คือ การดำเนินชีวิตแบบทางสายกลาง โดยตั้งอยู่บนหลักสำคัญสามประการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยขบวนนี้จะใช้พืชผักสวนครัวที่ปลูกได้ภายในชุมชน นำมาจัดตกแต่งให้สวยงาม

ขบวนเศรษฐกิจพอเพียง

(ภาพโดย ณัฐวดี แก้วบาง เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒)

วันงาน

งานประเพณีแห่กวางคำ บ้านวังร่อง เป็นประเพณีเก่าแก่ที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ จัดขึ้นในช่วงออกพรรษา ซึ่งเมื่อเกิดกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี การคมนาคมต่างๆ ทำให้ชาวบ้านบางส่วนมุ่งเน้นไปในเรื่องของการทำมาหากิน การเอาตัวรอด ส่งผลให้งานประเพณีดังกล่าวถูกลดความสำคัญลงจนทำให้ไม่ได้ปฏิบัติต่อกันมาบางช่วงเวลา กระทั่งมีการรวมกลุ่มของเยาวชนรุ่นใหม่ นำโดยนาย ภูริทัต คำโสม และผู้ใหญ่ไพฑูรย์ อีหา ได้ก่อตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านของชุมชน เพื่อฟื้นฟูงานประเพณีแห่กวางคำ จนทำให้ภาครัฐ ผู้นำชุมชน และชาวบ้าน เริ่มเห็นความสำคัญของงานประเพณีแห่กวางคำอีกครั้งในปี พ.ศ.๒๕๖๒

ลำดับพิธีในวันงาน ประเพณีแห่กวางคำ ปี ๒๕๖๒

กำหนดจัดงานวันอาทิตย์ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒ ตรงกับวันออกพรรษา ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑

- เวลา ๑๔.๓๐ น. - คณะกวางคำทุกคณะพร้อมกันที่ถนนหน้าร้านช่างโยบาเบอร์
- ๑๕.๐๐ น. - คณะกวางคำทุกคณะแห่ออกจากจุดเริ่มต้น
- ๑๗.๐๐ น. - คณะกวางคำ และผู้ร่วมงาน แห่ขบวนรอบพระอุโบสถ ๓ รอบ
- ๑๗.๓๐ น. - คณะกวางคำถึงหน้าเวทีกลาง ณ วัดศรีสองศรี
- พิธีเปิดอย่างเป็นทางการ
 - คณะกวางคำโชว์ การแสดงคณะละ ๑ เพลง
 - ตัดสินการประกวดคณะกวางคำ

เกณฑ์การให้คะแนนการประกวดขบวนแห่กวางคำ

ลำดับ	เกณฑ์การให้คะแนน	อธิบายเกณฑ์คะแนน	คะแนน
๑	ความพร้อมขององค์ประกอบทีม และวัสดุที่มีในท้องถิ่น	มีป้ายคณะ , มีตัวตลกประกอบ , องค์ประกอบด้านความคิดสร้างสรรค์ , นำวัสดุ หรือสิ่งที่มีในพื้นที่ตกแต่งรูปแบบขบวน โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	๒๕
๒	ความพร้อมในการสร้างรอยยิ้ม และความสนุกให้กับผู้ชมงาน	ความพร้อมในการสร้างรอยยิ้มและความสนุกให้กับผู้ชมงานในรูปแบบของทีมที่มีส่วนร่วมของทุกเพศทุกวัย และมีความต่อเนื่องในขบวนแห่	๒๕
๓	เชื่อมโยงเข้ากับคำขวัญหมู่บ้าน	ชุมชนคุณธรรม แห่กวางคำออกพรรษา พัฒนาเกษตรอินทรีย์ ประเพณีแข่งเรือสั้น ยึดมั่นหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๒๕

ลำดับ	เกณฑ์การให้คะแนน	อธิบายเกณฑ์คะแนน	คะแนน
๔	การแสดงหน้าเวที ๑ เพลง	ความพร้อมในการสร้างรอยยิ้มและความสนุกให้กับผู้ชมงาน ในรูปแบบของทีม มีความสามารถทำให้ผู้ชมมาร่วมสนุกด้วย	๒๕
	มีระเบียบวินัย	ตรงต่อเวลา , มีน้ำใจ , ให้อภัย	๒๐

ขบวนประเพณีแห่กวางคำ เริ่มขบวนจากทางเข้าหมู่บ้าน เวลาประมาณ ๑๔.๐๐ น. ชาวบ้านจะเริ่มทยอยมาจัดเตรียมขบวนแห่ ซึ่งในขบวนจะมีการตีกลองเป่าแคนแห่กันอย่างสนุกสนาน เมื่อตั้งขบวนเรียบร้อยแล้วจะเริ่มเคลื่อนขบวนตามถนนไปที่วัดศรีสองคร เมื่อขบวนแห่มาถึงวัด จะวนรอบสิม จำนวน ๓ รอบ เสร็จแล้วจึงไปรวมกันที่ลานหน้าศาลา วัดศรีสองคร และดำเนินกิจกรรมตามกำหนดการที่กล่าวมาข้างต้น

ภาพประกอบขบวนแห่ ประเพณีแห่กวางคำ

ขบวนคำขวัญหมู่บ้าน

(ภาพโดย ณัฐวดี แก้วบาง เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒)

ขบวนนางรำเฉลิมพระเกียรติ

(ภาพโดย ณัฐวดี แก้วบาง เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒)

ขบวนคุ้มบ้านแต่ละคุ้ม

(ภาพโดย ณัฐวดี แก้วบาง เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒)

ขบวนกวางคำ

(ภาพโดย ณัฐวดี แก้วบาง เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒)

ขบวนตัวตลก

(ภาพโดย ณัฐวดี แก้วบาง เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒)

ขบวนเศรษฐกิจพอเพียง

(ภาพโดย ณัฐวดี แก้วบาง เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒)

ขบวนเศรษฐกิจพอเพียง

(ภาพโดย ณัฐวดี แก้วบาง เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒)

ขบวนนางรำประจำคุ้มบ้าน

(ภาพโดย ณัฐวดี แก้วบาง เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒)

ขบวนแห่ปราสาทผึ้ง

(ภาพโดย ณัฐวดี แก้วบาง เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒)

ขบวนแห่กวางคำเข้าสู่ประตู วัดศรีสองคร

(ภาพโดย ณัฐวดี แก้วบาง เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒)

ขบวนแห่กวางคำรอบสิม วัดศรีสองคร

(ภาพโดย ณัฐวดี แก้วบาง เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒)

ขบวนวงคำพร้อมกันที่ลานหน้าศาลา วัดศรีสองคร

(ภาพโดย ณัฐวดี แก้วบาง เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒)

ภาพความร่วมมือจากประชาชนในท้องถิ่น

(ภาพโดย ณัฐวดี แก้วบาง เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒)

ภาพความร่วมมือจากเยาวชนในท้องถิ่น

(ภาพโดย ณัฐวดี แก้วบาง เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒)

ภาพประชาชนให้ความสนใจประเพณีแห่กวางคำ

(ภาพโดย ณัฐวดี แก้วบาง เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๒)

ประเพณีแห่กวางคำ ของชุมชนบ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ถือว่าเป็นประเพณีที่สะท้อนให้เห็นพลังของเยาวชนในพื้นที่ ที่มีจิตสำนึกรักความเป็นตน เล็งเห็นความสำคัญของชุมชน จนเกิดแนวคิดถือฟื้นฟูการอนุรักษ์และสืบทอดความเป็นศิลปะในด้านการละเล่นพื้นบ้านที่เป็นมรดกตกทอด จนกลายเป็นประเพณีพื้นถิ่น หลังจากที่มีเยาวชนชวนกันฟื้นฟูประเพณีดังกล่าวจึงได้รับการตอบรับจากชาวบ้านเป็นอย่างดี

แนวทางการนำไปปฏิบัติใช้

๑. เผยแพร่ให้กับผู้ที่สนใจ นักศึกษา และประชาชนทั่วไป

๒. บูรณาการกับการเรียนการสอน รายวิชา HSSD๓๑๑ ครอบครัวและสังคมไทย โดยนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอน (มคอ. ๓ หมวดที่ ๕) สัปดาห์ที่ ๒ - ๓ บทที่ ๑ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับครอบครัว เป็นการบรรยายโดยการยกตัวอย่าง เรื่องความสำคัญของการทำหน้าที่ของครอบครัวในการขัดเกลาอบรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ระเบียบวินัยทางสังคม โดยยกตัวอย่างถึงครอบครัวไทยในสังคมชนบทผ่าน ประเพณีแห่กวางคำ งานบุญออกพรรษา ของบ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการลงพื้นที่ ทบทวน ข้อมูลให้ครบถ้วนทุกอำเภอในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อให้เยาวชนรุ่นหลังได้ใช้ศึกษาหาความรู้ สืบต่อจากรุ่นสู่รุ่นต่อไป

บรรณานุกรม

บุคคลอ้างอิง

กัญญาณัฐ ใจเย็น. (๒๕๖๕). อายุ ๙ ปี บ้านเลขที่ ๕๐ หมู่ ๘ ตำบลสีกหลวง อำเภอหล่มสัก

จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.

กัลยา ใจเย็น. (๒๕๖๕). อายุ ๑๔ ปี บ้านเลขที่ ๕๐ หมู่ ๘ ตำบลสีกหลวง อำเภอหล่มสัก

จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.

กองสิน ยาวรม. (๒๕๖๕). อายุ ๗๓ ปี บ้านเลขที่ ๕๖/๒ หมู่ ๕ บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก

จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.

คำปสิว ผิวผ่อง. (๒๕๖๕). อายุ ๖๗ ปี บ้านเลขที่ ๑๓๙ หมู่ ๕ บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก

จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.

จันทร์ ผาโล. (๒๕๖๕). อายุ ๘๖ ปี บ้านเลขที่ ๑๐ หมู่ ๕ บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก

จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.

จันทร์ ดีพรวน. (๒๕๖๕). อายุ ๘๐ ปี บ้านเลขที่ ๔๗ หมู่ ๕ บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก

จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.

จิมเอง นาคคำ. (๒๕๖๕). อายุ ๕๘ ปี บ้านเลขที่ ๑๐๑/๑ หมู่ ๕ บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก

จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.

จุฬาลักษณ์ หาดประโคน. (๒๕๖๕). อายุ ๙ ปี บ้านเลขที่ ๓๑/๑ หมู่ ๕ บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก

จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.

ธนสร ปัญญารักษ์. (๒๕๖๕). อายุ ๒๐ ปี บ้านเลขที่ ๑๓๓ หมู่ ๕ บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก

จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.

ธีระพันธ์ คำโสม. (๒๕๖๕). อายุ ๒๙ ปี บ้านเลขที่ ๖/๑ หมู่ ๕ บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก

จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.

ดอกไม้ แก้วสะอาด. (๒๕๖๕). อายุ ๕๗ ปี บ้านเลขที่ ๕๔/๑ หมู่ ๕ บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก

จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.

ดำ ผิวผ่อง. (๒๕๖๕). อายุ ๘๑ ปี บ้านเลขที่ ๕๔ หมู่ ๕ บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก

จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.

นิรัตน์ ป้องท้าว. (๒๕๖๕). อายุ ๔๔ ปี บ้านเลขที่ ๕๒ หมู่ ๕ บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก

จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.

นวนน้อย พงค์คำ. (๒๕๖๕). อายุ ๕๕ ปี บ้านเลขที่ ๒๖/๑ หมู่ ๕ บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก

จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.

บุญเที่ยง นามวงศ์. (๒๕๖๕). อายุ ๕๓ ปี บ้านเลขที่ ๑๖๙ หมู่ ๕ บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒. (คุ่มที่ ๓)

บุญศรี แก้วสะอาด. (๒๕๖๕). อายุ ๖๗ ปี บ้านเลขที่ ๕๔/๑ หมู่ ๕ บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก

จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.

บัน ทองงาม. (๒๕๖๕). อายุ ๘๔ ปี บ้านเลขที่ ๑๔/๑ หมู่ ๖ ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก

จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.

ประยูร ทองวัน. (๒๕๖๕). อายุ ๖๑ ปี บ้านเลขที่ ๖ หมู่ ๕ บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก

- จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.
 แปล จันทฤทธิ์. (๒๕๖๕). อายุ ๖๗ ปี บ้านเลขที่ ๘๓ หมู่ ๙ ตำบลท่าอิฐบุญ อำเภอลำสัก
 จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.
 พระอาจารย์ วิสันต์ ปรีชาโน. (๒๕๖๕). อายุ ๓๒ ปี บ้านเลขที่ ๖๐ หมู่ ๕ บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่
 อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.
 ภูริทัต คำโสม. (๒๕๖๕). อายุ ๒๑ ปี บ้านเลขที่ ๖/๑ หมู่ ๕ บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก
 จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.
 ภัคพล พองาม. (๒๕๖๕). อายุ ๒๑ ปี บ้านเลขที่ ๑๔ หมู่ ๖ ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก
 จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.
 มยุรีย์ อินหา. (๒๕๖๕). อายุ ๔๒ ปี บ้านเลขที่ ๑๗/๑ หมู่ ๕ บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก
 จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒.
 มั่น นาคคำ. (๒๕๖๕). อายุ ๗๓ ปี บ้านเลขที่ ๑๐๑ หมู่ ๕ บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก
 จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.
 เร่ง นาคคำ. (๒๕๖๕). อายุ ๗๔ ปี บ้านเลขที่ ๑๐๑ หมู่ ๕ บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก
 จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.
 วิชิต ชำอุ่น. (๒๕๖๕). อายุ ๕๙ ปี บ้านเลขที่ ๑๕/๑ หมู่ ๕ บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก
 จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.
 วิรัชยาภรณ์ อินหา. (๒๕๖๕). อายุ ๑๗ ปี บ้านเลขที่ ๑๗/๑ หมู่ ๕ บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก
 จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.
 สัมฤทธิ์ หมวกชา. (๒๕๖๕). อายุ ๗๑ ปี บ้านเลขที่ ๑๒๔/๑ หมู่ ๕ บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก
 จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.
 สีนวล ชัยวงศ์. (๒๕๖๕). อายุ ๖๓ ปี บ้านเลขที่ ๑๔ หมู่ ๙ บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก
 จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.
 สุธิณี พงศ์คำ. (๒๕๖๕). อายุ ๘ ปี บ้านเลขที่ ๒๖/๑ หมู่ ๕ บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก
 จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.
 สุภาวดี ไสยันต์. (๒๕๖๕). อายุ ๘ ปี บ้านเลขที่ ๓๕ หมู่ ๕ บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก
 จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.
 สมคิด เพ็ญปลัด. (๒๕๖๕). อายุ ๔๒ ปี บ้านเลขที่ ๓๕ หมู่ ๕ บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก
 จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.
 หา ยาทรม. (๒๕๖๕). อายุ ๘๓ ปี บ้านเลขที่ ๑๘๘ หมู่ ๘ บ้านสักหลง ตำบลสักหลง อำเภอลำสัก
 จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.
 หนูสออบ หาญรักษ์. (๒๕๖๕). อายุ ๗๒ ปี บ้านเลขที่ ๑/๑ หมู่ ๖ ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก
 จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.
 หนูหล้า แก้วจร. (๒๕๖๕). อายุ ๖๐ ปี บ้านเลขที่ ๑๑ หมู่ ๕ บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก
 จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.
 หนูอาน กลางคำ. (๒๕๖๕). อายุ ๘๒ ปี บ้านเลขที่ ๓๓ หมู่ ๙ ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก
 จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.
 อุทิศ เพ็ญปลัด. (๒๕๖๕). อายุ ๕๙ ปี บ้านเลขที่ ๓๕/๑ หมู่ ๕ บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก

จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.

อวยชัย จันทรรักษา. (๒๕๖๕). อายุ ๗๕ ปี บ้านเลขที่ ๖๑ หมู่ ๔ ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก
จังหวัดเพชรบูรณ์, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม.

ภาคผนวก
รายละเอียดรายวิชา (มคอ. ๓) ที่ใช้บูรณาการ

	รายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3)
	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
	หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

หมวดที่ 1 ข้อมูลโดยทั่วไป

1. รหัสและชื่อรายวิชา
HSSD311 ชื่อรายวิชา (ภาษาไทย) ครอบครัวและสังคมไทย
ชื่อรายวิชา (ภาษาอังกฤษ) Thai Family and Society
2. จำนวนหน่วยกิต
3 (3-0-6)
3. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา
หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม
หมวดวิชาเลือก
4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน
อาจารย์ใจสคราญ จารีกสมาน
5. ภาคการศึกษา/ชั้นปีที่เรียน
ภาคการศึกษาที่ 1 ชั้นปีที่ 2
6. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite)
-
7. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites)
-
8. สถานที่เรียน
ภาควิชาพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
และห้อง 974 และ 975 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
9. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด
วันที่ 10 มิถุนายน 2564

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ และนำไปเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจครอบครัว โดยสามารถวิเคราะห์ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว รวมทั้งภาพรวมของการพัฒนาครอบครัวตามแนวทางการพัฒนาของแผนพัฒนาครอบครัว และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อใช้ในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและสังคมต่อไป

2. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจกระบวนการหรือวิธีการที่สถาบันครอบครัวจะได้ทำหน้าที่ในฐานะสถาบันพื้นฐานในการสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาชีวิตและคุณภาพของคนในสังคม ทั้งนี้ ควรมีการยกตัวอย่างสถานการณ์ทางสังคมที่สอดคล้องตามยุคสมัย รวมถึงมีการบูรณาการรายวิชากับกิจกรรมต่างๆ ด้วย

หมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินการ

1. คำอธิบายของรายวิชา

แนวคิด ความหมาย หลักการของครอบครัวและสังคมไทย วิวัฒนาการของครอบครัวและสังคมไทย ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ครอบครัวอบอุ่นและสังคมไทยเข้มแข็ง เพื่อพัฒนาชีวิตและคุณภาพคนในสังคม บทบาทของภูมิปัญญาไทยกับการพัฒนาสังคม การพิทักษ์ ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิต่างๆ ของบุคคล ครอบครัว และสังคม

Definitions, theories, methods, and development of Thai family and Society including factors that support Thai family and society for development of quality and life style of Thai society, Role of Thai knowledge in social development, protection, support system, and the rights of individuals, family, and society.

2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

หน่วยกิต	จำนวนชั่วโมงต่อภาคการศึกษา			
	บรรยาย	การฝึกปฏิบัติ/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง	สอนเสริม
3(3-0-6)	39 ชั่วโมง	ไม่มี	6 ชั่วโมง	ตามความต้องการของนักศึกษา

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล
ทุกวันพุธ เวลา 13.00 – 16.00 น. สถานที่ สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

หมวดที่ 4 การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม

1.1 ผลการเรียนรู้	1.2 กลยุทธ์/วิธีการสอน	1.3 กลยุทธ์/วิธีการประเมินผล
1. [●] มีคุณธรรมและจริยธรรม ศรัทธาใน ความดี	สอดแทรกเนื้อหาด้านคุณธรรม จริยธรรม ปลุกฝังเกี่ยวกับความ ซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น	สังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาใน การปฏิบัติตนในชั้นเรียน
2. [●] มีจิตสาธารณะ และมีความ รับผิดชอบ	- จัดการเรียนการสอนที่มี ลักษณะยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดกิจกรรมในลักษณะ บูรณาการความรู้และ ประสบการณ์เดิมของผู้เรียนเข้า กับความรู้และประสบการณ์ ใหม่ในรายวิชาที่สอนได้อย่าง กลมกลืน - สอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับการ มีส่วนร่วมกับกิจกรรมส่วนรวม และปลุกฝังเกี่ยวกับความ รับผิดชอบต่อตนเองและ ส่วนรวม - สอดแทรกเนื้อหาโดยผ่านสื่อ การเรียนการสอนประเภท วิทัศน์สร้างสรรค์ เพื่อให้ นักศึกษาเข้าใจได้ง่ายและ พิจารณาตามได้	- สังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาใน การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆของ รายวิชาที่เรียนทั้งในชั้นเรียนและ นอกชั้นเรียน - ประเมินจากชิ้นงานที่ผู้เรียน สร้างสรรค์แล้วนำเสนอผู้สอนทั้ง เป็นกลุ่มและรายบุคคล - ประเมินด้วยการสอบย่อย สอบ กลางภาคการศึกษาและสอบปลาย ภาคการศึกษา
3. [○] มีศีลธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต	- จัดกิจกรรมการเรียนที่เน้นการ ให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงการอยู่ ร่วมกันในสังคมทั้งภายในและ ภายนอกห้องเรียน - สอดแทรกเรื่องการประพฤ ติที่เหมาะสม เช่น การมีความ สุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน กตัญญู รู้คุณ ประหยัด สุขุม รู้จัก กาลเทศะ การเป็นคนดีและการ ดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	- สังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาใน การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆของ รายวิชาที่เรียนทั้งในชั้นเรียนและ นอกชั้นเรียนทั้งรายกลุ่มและ รายบุคคล - ประเมินจากผลงานที่นำเสนอ ผู้สอนทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคล
4. [○] สามารถรับผิดชอบต่อสถานการณ์ ได้อย่างเหมาะสม ทั้งในสถานการณ์ส่วน บุคคลและของกลุ่ม โดยการแสดงออกซึ่ง ภาวะผู้นำ ในการแสดงทางเลือกใหม่ที่ เหมาะสม	- สอดแทรกเรื่องการประพฤ ติตนให้เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำและผู้ ตามที่ดี เพื่อให้การทำงานเป็น ทีมสัมฤทธิ์ผลและสามารถแก้ไข ข้อขัดแย้งได้ - จัดกิจกรรมการเรียนโดยเน้น	- สังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาใน การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆของ รายวิชาที่เรียนทั้งในชั้นเรียนและ นอกชั้นเรียน - ประเมินจากผลงานนำเสนอผู้สอน ทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคล

	การแบ่งกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนฝึกการแบ่งหน้าที่และฝึกให้มีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมาย - จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงศักยภาพส่วนบุคคลในการร่วมกันคิดและตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆ	
5. [●] มีระเบียบวินัยและเคารพกติกาของสังคม รวมทั้งเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์	- ปลุกฝังจิตสำนึกด้านระเบียบวินัยและกติกาของสังคมโดยเน้นเรื่องของหน้าที่พลเมืองที่ดีและเน้นเรื่องของสิทธิมนุษยชน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ - ปลุกฝังจิตสำนึกเกี่ยวกับการเคารพกฎระเบียบของสถานศึกษา ชุมชนและสังคม รวมทั้งการแสดงออกทางการแต่งกายที่เหมาะสม เพื่อให้อยู่ร่วมในสังคมได้อย่างกลมกลืน	- สังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของรายวิชาที่เรียนทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน
6. [○] มีจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ	- ปลุกฝังจิตสำนึกเรื่องจรรยาบรรณที่ถูกต้องและเหมาะสมทางวิชาการอย่างเคร่งครัดโดยเฉพาะการคัดลอกผลงานของผู้อื่นมาเป็นผลงานของตนเอง	- ประเมินจากผลงานที่ผู้เรียนสร้างสรรค์แล้วนำเสนอผู้สอนทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคล
2. ด้านความรู้		
2.1 ผลการเรียนรู้	2.2 กลยุทธ์/วิธีการสอน	2.3 กลยุทธ์/วิธีการประเมินผล
1 [●] มีความรู้และประสบการณ์ในสาขาวิชาที่ศึกษาและสามารถประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาและข้อโต้แย้งในสถานการณ์อื่นๆ และการแก้ไขปัญหาในการทำงานได้	- วิธีสอน โดยบรรยายประกอบการใช้สื่อโปรเจคเตอร์ - จัดกิจกรรมโดยการจำลองสถานการณ์ต่างๆให้ผู้เรียนฝึกวิเคราะห์และร่วมหาแนวทางในแก้ไขปัญหา	- การตอบคำถามในชั้นเรียน - การแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน - การตอบคำถามในข้อสอบที่แสดงถึงความเข้าใจในสาขาวิชาที่ศึกษา
2 [●] สามารถวิเคราะห์ปัญหา เข้าใจและอธิบายความต้องการทางการพัฒนาสังคม	- วิธีสอน โดยบรรยายประกอบการใช้สื่อโปรเจคเตอร์ - จัดกิจกรรมเสริมชมสารคดีที่	- ประเมินจากเนื้อหาสาระของผลงานตรงตาม ที่อาจารย์ได้มอบหมาย

	เป็น ประเด็น เกี่ยวข้องกับ รายวิชา	- ประเมินจากการนำเสนอหน้าชั้นเรียน - ประเมินจากการเขียนคำตอบในการสอบที่แสดงถึงความสามารถในการวิเคราะห์และเชื่อมโยงเนื้อหาสาระในบทเรียนกับทัศนคติของนักศึกษา
3 [๐] สามารถติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ รวมทั้งการนำไปประยุกต์ใช้	การทดสอบย่อย และสอบกลางภาคและปลายภาคเรียน	- การสอบข้อเขียนและการสอบปฏิบัติ
4 [๐] รู้ เข้าใจ และสนใจพัฒนาความรู้ความชำนาญอย่างต่อเนื่อง	- ฝึกปฏิบัติการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยและลงปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาสังคมและการหาแนวทางในแก้ไขปัญหา	- ประเมินความสามารถในการนำองค์ความรู้จากการเรียนไปใช้ในการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย - ประเมินจากความสามารถในการนำองค์ความรู้จากการเรียนไปใช้เมื่อลงภาคสนาม

3. ด้านทักษะทางปัญญา

3.1 ผลการเรียนรู้	3.2 กลยุทธ์/วิธีการสอน	3.3 กลยุทธ์/วิธีการประเมินผล
1 [●] สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล	- การบรรยาย	- ประเมินผลจากการนำเสนอทั้งในรูปการพูด และการเขียน และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
2 [๐] สามารถพิจารณาแสวงหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาทางวิชาการหรือวิชาชีพ โดยยอมรับข้อจำกัดทางธรรมชาติของความรู้ในสาขาวิชาของตนเอง	- การเรียนรู้ด้วยตนเอง	- ประเมินผลจากการนำเสนอทั้งในรูปการพูด และการเขียน และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
3 [●] สามารถรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ และสรุปประเด็นปัญหาและความต้องการ	- สอนวิธีการค้นคว้าโดยอิสระ เพื่อประกอบการเขียนรายงาน	- ประเมินผลงาน การรายงาน ผลงานและการแก้ปัญหา

4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.1 ผลการเรียนรู้	4.2 กลยุทธ์/วิธีการสอน	4.3 กลยุทธ์/วิธีการประเมินผล
1 [●] มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีภาวะผู้นำในการทำงานของกลุ่ม	- กำหนดกิจกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม	- ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาในชั้นเรียน
2 [๐] มีความคิดริเริ่มในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานของกลุ่ม	- กำหนดกิจกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยหมุนเวียนการเป็นผู้นำและจำลองสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์ และร่วมกันหาแนวทางในการแก้ปัญหา	- ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาในชั้นเรียน - ประเมินจากคุณภาพของผลงานที่ได้มอบหมาย
3 [๐] มีความรับผิดชอบต่ออาชีพ มีน้ำใจ และเสียสละ พร้อมอุทิศตนในการทำงาน	- ปลุกฝังพฤติกรรมให้มีการรับผิดชอบต่อหน้าที่ตนเองและ	- ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาในชั้นเรียน

เพื่อส่วนรวม	ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และมีความตรงต่อเวลา	
4 [●] สามารถใช้ความรู้ในศาสตร์มาชี้นำสังคมในประเด็นที่เหมาะสม ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการแก้ปัญหาสถานการณ์ต่างๆ	- กำหนดการทำงานเป็นกลุ่ม และให้มีการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วม	- ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน - ประเมินจากคุณภาพของผลงานที่ได้มอบหมาย
5 [○] สามารถเป็นผู้ริเริ่มแสดงประเด็นในการแก้ไขสถานการณ์ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม พร้อมทั้งแสดงจุดยืนอย่างพอเหมาะทั้งของตนเองและของกลุ่ม	- มอบหมายสถานการณ์หรือหัตถ์บายกรณีตัวอย่างที่เป็นประเด็นสำคัญทางสังคมให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติในการวิเคราะห์และวิพากษ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	- ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาในชั้นเรียน - ประเมินจากคุณภาพของผลงานที่ได้มอบหมาย
6 [○] มีความรับผิดชอบการพัฒนาการเรียนรู้ทั้งของตนเองและทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง	- กำหนดกิจกรรมที่มีลักษณะของการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและสามารถนำความรู้จากการเรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวันและต่อยอดไปสู่การแก้ไขปัญหาในชุมชนตนเองได้	- ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน - ประเมินจากคุณภาพของผลงานที่ได้มอบหมาย

5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.1 ผลการเรียนรู้	5.2 กลยุทธ์/วิธีการสอน	5.3 กลยุทธ์/วิธีการประเมินผล
1 [○] มีความสามารถในการวิเคราะห์ ด้วยกระบวนการทางคณิตศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์ อย่างมีวิจารณญาณ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ	-	-
2[●] มีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแสวงหาความรู้ เพื่อนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	- มอบหมายงานให้ค้นคว้าองค์ความรู้จากบทความสืบค้นแหล่งข้อมูลต่างๆ	- ประเมินผลงานงานเขียนที่นำเสนอตามประเด็นที่ได้รับมอบหมาย
3. [●] มีทักษะในการสื่อสารด้วยการพูด การเขียน ตลอดจนการสื่อสารความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปใช้ในการนำเสนอผลงานทางวิชาการ หรือการนำเสนอเพื่อประโยชน์ทางภาครัฐและเอกชน	- มอบหมายงานให้อธิบายด้วยการเขียนร่วมกับการวิเคราะห์ ประมวลผล การแก้ปัญหา และการนำเสนอ	- ประเมินจากรายงานและผลงานที่แสดงแหล่งข้อมูลที่ค้นคว้าตามประเด็นที่ได้รับมอบหมาย - ประเมินจากการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	ชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์		กิจกรรมการสอน	สื่อที่ใช้ใน การสอน	อาจารย์ผู้สอน
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ			
1	1. ชี้แจงเนื้อหา วัตถุประสงค์ และ ข้อตกลงร่วมกันในการ เรียนการสอน	3	-	- ทดสอบความรู้ ก่อนเรียน	- เอกสารคำอธิบาย รายวิชา -แบบทดสอบก่อนเรียน	อ.ใจศราญ จารึก สมาน
2-3	บทที่ 1 ความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับครอบครัว - ความหมายและหน้าที่ ของครอบครัว - ลักษณะ โครงสร้าง ของครอบครัว - ประเภทของครอบครัว - พัฒนาการของ ครอบครัว - พันธกิจของครอบครัว - สภาพการณ์เกี่ยวกับ ครอบครัวไทย	6	-	- บรรยาย - แลกเปลี่ยน ซักถาม ยกตัวอย่าง ประกอบ - <u>และอธิบายถึง</u> <u>วัฒนธรรม</u> <u>โครงสร้าง</u> <u>ครอบครัวของไทย</u> <u>และต่างประเทศ</u> <u>ทั้งในอดีตและ</u> <u>ปัจจุบัน</u> - <u>อธิบาย</u> <u>ยกตัวอย่างถึง</u> <u>ความสำคัญของ</u> <u>การทำหน้าที่ของ</u> <u>ครอบครัวในการ</u> <u>ขัดเกลา อบรม</u> <u>ปลูกฝังคุณธรรม</u> <u>จริยธรรม ระเบียบ</u> <u>วินัยทางสังคม โดย</u> <u>ยกตัวอย่างถึง</u> <u>ครอบครัวไทยใน</u> <u>สังคมชนบทผ่าน</u> <u>ประเพณีแห่กวาง</u> <u>คำ งานบุญออก</u> <u>พรรษา ของบ้าน</u> <u>วังร่อง ต.ห้วยไร่</u> <u>อ.หล่มสัก</u> <u>จ.เพชรบูรณ์</u> -แบ่งกลุ่มนักศึกษา เพื่อร่วมกัน	-เอกสารที่เกี่ยวข้อง - Power Point	อ.ใจศราญ จารึก สมาน

				วิเคราะห์และ ออกมาอภิปราย หน้าชั้นเรียน		
4-5	บทที่ 2 วิถีชีวิตของ ครอบครัว - วิถีจักรของชีวิต ครอบครัว - คุณภาพชีวิตและความ มั่นคงในชีวิตสมรส ทางด้านรูปแบบ ครอบครัว	3	3	- บรรยาย - <u>คู่มือการสอน</u> <u>เรื่อง วัฒนธรรม</u> <u>การเลือกคู่ครอง</u> <u>ของชาวเกรียง</u> - แบ่งกลุ่ม นักศึกษาเพื่อ ร่วมกันวิเคราะห์ และออกมา อภิปรายหน้าชั้น เรียน	ให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มทำ รายงาน	อ.ใจศรกาญจนา จารีก สมาน
6-8	ตอนที่ 3 แนวคิดและ ทฤษฎีทางด้าน ครอบครัว - แนวคิดและทฤษฎี โครงสร้างและหน้าที่ ของครอบครัว - แนวคิดทฤษฎี ปฏิสัมพันธ์เชิง สัญลักษณ์ของครอบครัว - แนวคิดทฤษฎีระบบ ครอบครัว - แนวคิดทฤษฎีสภาวะ แวดล้อมครอบครัว - แนวคิดทฤษฎี พัฒนาการครอบครัว	3	3	- บรรยาย - ฝึกปฏิบัติ - มอบหมายงาน - สอบกลางภาค ในสัปดาห์ที่ 8	- เอกสาร -Power Point	อ.ใจศรกาญจนา จารีก สมาน
9-10	บทที่ 4 ครอบครัว ชุมชนและสังคม - สาเหตุของปัญหา ครอบครัว - การวิเคราะห์ปัญหา ครอบครัว - การสร้างความเข้มแข็ง ในชุมชนและสังคม - ลักษณะที่พึงประสงค์ ของสมาชิกในชุมชนและ สังคม - นโยบายและ แผนพัฒนาสถาบัน	3	3	- บรรยายพร้อม ยกตัวอย่าง ประกอบ	- เอกสารที่เกี่ยวข้อง - Power Point	อ.ใจศรกาญจนา จารีก สมาน

	ครอบครัว - แนวคิดการจัด สวัสดิการครอบครัว					
11-12	ตอนที่ 5 การพัฒนา สถาบันครอบครัว : พื้นฐานการพัฒนา ชุมชนและสังคม - สัมพันธภาพระหว่างคู่ สมรส - การอบรมเลี้ยงดูเด็ก : รากฐานการสร้างสังคม โดยครอบครัว - การปลูกฝังลักษณะที่ พึงประสงค์แก่สมาชิกใน ครอบครัว - ครอบครัวไทยที่พึง ปรารถนาในอนาคต	3	3	- บรรยาย - มอบหมายงาน - นำเสนอผลงาน	ให้นักศึกษาลงพื้นที่ ศึกษาบริบทชุมชนโดย การใช้เครื่องมือและ เทคนิคที่เรียนมา	อ.ใจศรกาญจ จารีก สมาน
13	ตอนที่ 6 กฎหมาย ครอบครัว - ประวัติกฎหมาย ครอบครัว - กฎหมายครอบครัวที่ ควรทราบ	3	-	- บรรยายพิเศษ เรื่องกฎหมาย ครอบครัว โดย อาจารย์มนัสนันท์ ปิ่นพิทักษ์ อาจารย์ ประจำสาขาวิชา นิติศาสตร์ - มอบหมายงาน	- นำเสนอผลงานใน รูปแบบรายงานหรือ บทบาทสมมติ	อ.ใจศรกาญจ จารีก สมาน
14-15	บทที่ 7 แนวโน้มของ สถานการณ์ครอบครัว	3	3	- บรรยาย - มอบหมายงาน - นำเสนอผลงาน	- นำเสนอรายงาน ผลการวิจัย - สรุป ทบทวน และ ประเมินผล	อ.ใจศรกาญจ จารีก สมาน
16	สอบปลายภาค					

2. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

กิจกรรม ที่	การเรียนรู้ด้าน	ผลการเรียนรู้	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ ประเมิน	สัดส่วนการ ประเมิน
1	คุณธรรม จริยธรรม	1. [●] มี คุณ ธรรม และ จริยธรรม ศรัทธาในความดี 2. [●] มีจิตสาธารณะและมี ความรับผิดชอบ 3. [○] มีศีลธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต 4. [○] สามารถรับผิดชอบต่อ	-สังเกตพฤติกรรมการ ปฏิบัติ -การตรงต่อเวลา -การขานชื่อหรือ เซ็นชื่อ -การเข้าร่วมกิจกรรม	ตลอดภาค การศึกษา (1-15)	10%

		สถานการณ์ได้อย่างเหมาะสมทั้งในสถานการณ์ส่วนบุคคลและของกลุ่ม โดยการแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในการแสดงทางเลือกใหม่ที่เหมาะสม 5. [●] มีระเบียบวินัยและเคารพกติกาของสังคม รวมทั้งเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ 6. [○] มีจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ			
2	ความรู้	1. [●] มีความรู้และประสบการณ์ในสาขาวิชาที่ศึกษาและสามารถประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตในการดำรงชีวิตเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาและข้อโต้แย้งในสถานการณ์อื่นๆและการแก้ไขปัญหาในการทำงานได้ 2. [●] สามารถวิเคราะห์ปัญหา เข้าใจและอธิบายความต้องการทางการพัฒนาสังคม 3. [○] สามารถติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการรวมทั้งการนำไปประยุกต์ใช้ 4. [○] รู้ เข้าใจและสนใจพัฒนาความรู้ ความชำนาญอย่างต่อเนื่อง	- การสอบข้อเขียน (สอบย่อย) - การรายงานผลการสืบค้น การนำเสนอ งานนิทรรศการ - การสอบกลางภาค	-6 -8 -10 - 2-14	60%
3	ทักษะทางปัญญา	1. [●] สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล 2. [○] สามารถพิจารณาแสวงหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาทางวิชาการ หรือวิชาชีพ โดยยอมรับข้อจำกัดทางธรรมชาติของความรู้ในสาขาวิชาของตนเอง 3. [●] สามารถรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ และสรุปประเด็นปัญหาและความต้องการ	- ประเมินผลการรายงานผลผลิตงานที่มอบหมายและการแก้ปัญหา	ตลอดภาคการศึกษา (2-14)	20%
4	ทักษะ	1. [●] มีความสามารถในการ	- ประเมินจากการ	ตลอดภาค	5%

	ความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบ	ทำงานร่วมกับผู้อื่น มีภาวะผู้นำในการทำงานของกลุ่ม 2. [๐] มีความคิดริเริ่มในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานของกลุ่ม 3. [๐] มีความรับผิดชอบต่ออาชีพ มีน้ำใจและเสียสละ พร้อมอุทิศตนในการทำงานเพื่อส่วนรวม 4. [●] สามารถใช้ความรู้ในศาสตร์ชั้นนำสังคมในประเด็นที่เหมาะสม ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ต่างๆ 5. [๐] สามารถเป็นผู้ริเริ่มแสดงประเด็นในการแก้ไขสถานการณ์ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม พร้อมทั้งแสดงจุดยืนอย่างพอเหมาะทั้งของตนเองและของกลุ่ม 6. [๐] มีความรับผิดชอบต่อพัฒนาการเรียนรู้ทั้งของตนเองและทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง	สังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาในชั้นเรียนและการระดมความคิด	การศึกษา	
5	ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	1. [๐] มีความสามารถในการวิเคราะห์ด้วยกระบวนการทางคณิตศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์ อย่างมีวิจารณญาณ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ 2. [●] มีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแสวงหาความรู้ เพื่อนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3. [●] มีทักษะในการสื่อสารด้วยการพูด การเขียน ตลอดจนการสื่อสารความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปใช้ในการนำเสนอผลงานทางวิชาการ หรือการนำเสนอเพื่อประโยชน์ทางภาครัฐและ	- ประเมินผลจากทักษะการเขียน ผลงาน การอ่าน การแปลผล และการนำเสนอปากเปล่า - สังเกตพฤติกรรม การค้นคว้า จากการรายงานผลการสืบค้น	ตลอดภาคการศึกษา (1-15)	5%

		เอกชน			
--	--	-------	--	--	--

หมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. ตำราและเอกสารหลัก

เอกสารประกอบการสอน เรื่อง สถาบันครอบครัวกับความเข้มแข็งของชุมชนและสังคม

2. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

กุศล สุนทรธาดา. ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์. การเลี้ยงดูเด็กในสังคมไทย. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

คณะกรรมการพัฒนาครอบครัวและแก้ไขความรุนแรงในเด็กและสตรี. ไม่ระบุปีที่พิมพ์. **นโยบายและแผนงานในการพัฒนาสถาบันครอบครัว**. กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

คณะกรรมการด้านครอบครัว. ไม่ระบุปีที่พิมพ์. **การพัฒนาครอบครัว**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ. 2537. **ครอบครัว**. กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี.

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ. 2541. **นโยบายและแผนงานในการพัฒนาสถาบันครอบครัว**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.

ชาย โพธิ์ตา. 2537. **ครอบครัวในประเทศไทย : ผาสกติดอยู่หรือ**. จดหมายข่าวประชากรและการพัฒนา. ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (ตุลาคม – พฤศจิกายน).

ัญญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา. 2540. **ครอบครัวไทยในเมืองและในชนบท**. เอกสารคำสอนมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

เบญจมา ศิลป์ประสิทธิ์. 2515. **ปัจจัยที่มีผลต่อขนาดของครัวเรือนไทยในชนบท** วิทยานิพนธ์ ส.ม. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรภิรมณ์ เอี่ยมธรรมและวิทยากร เชียงกุล. 2543. **การแต่งงานในทัศนะใหม่**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุภาพใจ.

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. 2530. **ความรุนแรงในครอบครัว : อาชญากรรมหลังประตูบ้าน** วารสารอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม. ปีที่ 1

ภัสสร สิมานนท์และคณะ. 2538. **สรุปผลวิจัยเบื้องต้นโครงการศึกษาครอบครัวไทย**. สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์. 2537. **ครอบครัว : ปัญหาและแนวทางแก้ไข** เอกสารโรเนียว.

อลิซาเบธ เบค – เกอร์นส์โฮม (เขียน) วารุณี ภูริสินสิทธิ์ (แปล). **ครอบครัวในความหมายใหม่ การค้นหาวิถีชีวิตแบบใหม่**. 2550. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คบไฟ.

3. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา ▪ การสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ▪ การสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของผู้เรียน ▪ แบบประเมินผู้สอนตามรายวิชาของมหาวิทยาลัย
2. กลยุทธ์การประเมินการสอน ▪ การสังเกตการณ์สอนของผู้ร่วมทีม ▪ ผลการเรียนรู้ของนักศึกษา ▪ การทวนสอบผลประเมินการเรียนรู้ ▪ การทวนสอบผลการประเมินการสอนโดยนักศึกษา
3. การปรับปรุงการสอน ▪ การจัดกิจกรรมการระดมสมองจากนักศึกษาในชั้นเรียน ▪ การสัมมนาการจัดการเรียนการสอน ▪ การวิจัยในชั้นเรียน
4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา ▪ การทวนสอบการให้และการจำแนกคะแนน จากการสุ่มตรวจผลงาน/ กิจกรรมของนักศึกษาโดยกรรมการ/ อาจารย์ท่านอื่น ที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำหลักสูตร ▪ การตั้งคณะกรรมการประจำหลักสูตร/ สาขาวิชา ดำเนินการตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยตรวจสอบข้อสอบ รายงาน/ กิจกรรม วิธีการให้และการจำแนกคะแนน และการให้คะแนนพฤติกรรม/ จิตพิสัย ▪ คณะกรรมการประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ดำเนินการตรวจสอบผล การประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาในแต่ละภาคเรียน
5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา ▪ การปรับปรุงรายวิชาเมื่อครบกำหนด 4 ปี หรือตามข้อเสนอแนะจากผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามข้อ 4 ▪ การหมุนเวียนเปลี่ยนอาจารย์/ ทีมผู้สอน เพื่อให้นักศึกษาเกิดมุมมอง ความคิด และความเข้าใจ อันดีเชิงวิชาการในเรื่องการประยุกต์ความรู้ที่ได้รับกับการถ่ายทอดประสบการณ์และการแนะนำปรีชาที่มาจากอาจารย์ผู้สอนรายวิชาโดยตรง

ประเพณีแห่กวางคำ งานบุญออกพรรษา

บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสนัก จังหวัดเพชรบูรณ์

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

